

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Confessio Fidei Exhibita Invictiss. Imp. Carolo V. Cæsari
Aug. in Comicijs Avgvstæ. Anno M. D. XXX.**

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1542

VD16 C 4714

De Discrimine Ciborum Et Similibus Traditionibus pontificijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35748

P R A E C I P V I.

lum nihil reprehendere, sed etiam gratiam habere his qui repurgarunt hanc doctrinæ Christianæ partem, quam prodest in Ecclesijs extare quam planissime explicatam atq; illustratam, Christus inquit Angelos in coelo letari, cum uident resipiscere peccatorem. Itaq; gratulantur Ecclesiae, & ipsi Angeli puram de poenitentia doctrinam.

DE DISCRIMINE CIBORVM
ET SIMILIBVS TRADI-
tionibus pontificijs.

In hac corporali uita opus est traditionibus, hoc est, locorum ac temporum discriminibus, ut ordine gerantur res in Ecclesia, sicut precipit Paulus, ut omnia fiant ordine, & ita, ut deceant. Ideo & Ecclesia habet traditiones, hoc est, constituit quibus temporibus, ubi conuenire populus debeat. Ad hunc ciuilem finem licet condere traditiones. Sed homines imperiti doctrinæ Christianæ non sunt hoc fine contenti, sed affingunt supersticiosas opiniones traditionibus, easq; per superstitionem sine modo cumulāt. Id questi sunt accidisse in Ecclesia, non tantum recentiores Gerson & alij quidam, sed Augustinus etiam.

Quare

ARTICVLI FIDEI

Quare necesse est populum admonere quid de traditionibus, quæ humana autoritate conditæ sunt in Ecclesia, sentiendū sit. Neq; enim nihil cause est, cur Christus & Paulus toties de traditionibus concionetur, & Ecclesiam admoneant, ut prudenter de traditionibus iudicet.

Fuit autem persuasio publica non modo vulgi, sed etiam docentium in Ecclesijs, discrimina ciborum & similia opera de quibus Ecclesiasticæ traditiones præcipiunt, cultus esse Dei, qui merentur remissionem peccatorum, Item tales cultus esse iusticiam Christianam, & necessarios esse, sicut in ueteri testamento Leuiticæ ceremoniæ necessariæ fuerunt, nec posse sine peccato omitti, etiam extra scandali casum, Hæ persuasiones multa pepererunt incommoda.

Primum, obscurata est Euangelij propria doctrina, quæ docet gratis remitti peccata propter Christum. Hoc beneficium Christi translatum est in illa humana opera, Ac propter hanc opinionem præcipue auctæ sunt traditiones, quia existimabantur opera illa mereri remissionem peccatorum, esse satisfactiones, esse iusticia Christiana, Porro maxime ob hanc causam, tam crebro, tam
seuere,

PRÆCIPVI.

Seuere admonet nos Paulus de traditionibus cauendis, ne beneficium Christi transferretur in traditiones, ne gloria Christi obscuraretur, ne conscientijs criperentur ueræ & firmæ consolationes, deniq; ne fides, hoc est fiducia misericordiæ Christi obrueretur. Hæc pericula caueri Paulus uoluit, Maxime enim opus est extare in Ecclesia puram doctrinam de beneficio Christi, de iusticia fidei, de consolatione conscientiarum.

Secundo. Hæ traditiones obscurauerunt precepta Dei, quia hæc pædagogia existimabatur esse spiritualis & Christiana iusticia. Item preferbantur humanae traditiones preceptis Dei. Christianismus totus putabatur esse obseruatio certarum feriarum, rituum, Ieiuniorum, uestitus, Hæc $\pi\tau\omega\chi\alpha$ $\sigma\omicron\iota\chi\sigma\alpha$ erant in possessione honestissimi tituli, quod essent uita spiritualis, Item perfectio Christiana. Interim mandata Dei de uocatione, nullam laudem habebant. Quod Paterfamilias educabat sobolem, quod mater pariebat, quod princeps regebat rempublicam, hæc opera despiciebantur, non iudicabantur esse cultus Dei, Versabantur in perpetua dubitatione mentes plurimorum, an coniugium, magistratus & similes uitæ
civilis

ARTICVLI FIDEI

ciuilis functiones, Deo placerent. Hæc dubitatio multos ualde cruciauit, Multi deserta sua uocatione, deserta republica abdiderunt se in Monasteria, ut uitæ genus quererent, quod arbitrabantur Deo magis placere, imo quod arbitrabantur mereri remissionem peccatorum.

Tertio. Opinio necessitatis, etiam duriter exercuit conscientias. Traditiones existimabantur esse necessariae, Et tamen nemo, quamlibet diligens, obseruabat omnes, præsertim cum sint innumerabiles. Gerson scribit multos incidisse in desperationem, quosdam etiam sibi mortem consciuisse, quia animaduenterant se non posse satisfacere traditionibus. Et interim nullam consolationem de gratia, de iusticia fidei audierant. Videmus Summistas & Theologos colligere traditiones, & querere *επιτηδεύειν* ut leuent conscientias, Sed ne ipsi quidem sibi satisfaciunt, non possunt se satis extricare, interdum etiam illæ ipsæ interpretationes iniiciunt laqueos conscientijs, Et in traditionibus colligendis, ita fuerunt occupatæ scholæ, & conciones, ut non uacauerit attingere scripturam, & querere utiliore[m] doctrinam de fide, de cruce, de spe, de dignitate rerum ciuiliu[m], de consolatione
ne con-

P R A E C I P V I .

ne conscientiarum in arduis tentationibus. Itaque multi boni uiri sepe questi sunt se his rixis traditionum impediri, quo minus libere uersari in meliore doctrinae genere possent. Cum igitur huiusmodi supersticiosae opiniones hererent in traditionibus, necesse fuit admonere Ecclesias, quid de traditionibus sentiendum sit, errore pias mentes liberare, mederi pauidis conscientijs, & illustrare beneficiũ Christi. Non hoc agimus, ut labefactetur autoritas Ecclesiasticae potestatis, non detrahimus de dignitate Episcoporum, non dissipamus εὐταξία Ecclesiae, Recte intellectae traditiones magis amantur, Sed illae iudaicae opiniones tantum reprehenduntur, Sic igitur docemus de ceremonijs, humana auctoritate conditis in Ecclesia. Primum de traditionibus quae pugnant cum mandatis Dei, aut non possunt obseruari sine peccato, Sequenda est regula Apostolorum. Oportet Deo magis obedire quam hominibus, Talis est traditio de celibatu. Deinde de reliquis ceremonijs quae sunt sua natura res mediae seu indifferentes, ut ieiunia, feriae, discrimina uestitus, & similes, sciendum est, tales obseruationes nec mereri remissionem peccatorũ, nec iusticiam nec perfectionem Christianam esse, Sed res esse adiaphoras quae extra scandali casum omitti possunt.

Testimonia

ARTICVLI FIDEI

Testimonia huius sentētiæ plana & clara sunt in Euangelio & disputationibus Pauli. Nam spiritus sanctus duxit operæ precium esse, ut diligenter de hac re moneret Ecclesiam, ne superstitiosis opinionibus obrueretur Euangelium.

Rom. 14. Regnum Dei non est esca aut potus, Sed iusticia, pax & gaudium in spiritu sancto. Hic satis clare docet Paulus, iusticiam Christianam, esse motus spirituales cordis, non esse externas obseruationes ciborum, dierum &c.

Coloss. 2. Nemo iudicet uos in cibo, potu, aut parte diei festi, Vetat iudicari conscientias, hoc est, condemnari conscientias in usu talium rerum, sed prorsus uult haberi pro rebus indifferentibus, & quæ non pertinent ad iusticiam Euangelij. Et deinde longa & grauis concio est & de Mosaicis ritibus & de ceremonijs institutis humana autoritate, Loquitur enim Paulus de utroq; genere nominatim, Negat eas esse iusticiam Christianam, & uetat conscientias onerare talibus traditionibus, Si mortui estis cum Christo ab elementis mundi, quare tanquam uiuentes in mundo, decreta facitis, Ne attingas, Ne gustes, Ne contrectes.

Matth.

PRÆCIPVI.

Matth. 15. Omne quod intrat in os, non con-
 quinat hominem, Et quidem ibi excusat Apосто-
 los uiolantes usitatam traditionem, & addit sen-
 tentiam memorabilem. Frustra colunt me manda-
 tis hominum, Negat esse ueros & utiles cultus ad
 iusticiam coram Deo, quare non sunt iusticia
 Christiana, nec sunt necessarij cultus. Atqui con-
 stat in Ecclesia humanos cultus mirum in modum
 hactenus creuisse. Quotidie cumulabant monachi
 ceremonias, nouis & supersticionibus & aucupijs.
 Et hæ nuge putabantur esse precipui cultus Dei,
 precipua pietas, cum Christus tam graui oraculo
 uetet humanas ceremonias haberi pro cultibus.
 Non enim prohibet condere traditiones ad finem
 politicum, hoc est, propter bonum ordinem, sed
 cultus esse negat, cum ait, Frustra colunt me. Et
 docet ueros cultus esse opera diuinitus precepta,
 Timorem, fidem, dilectionem, patientiam, castita-
 tem, parere uocationi, facere officium &c.

Act. 15. ait Petrus. Quare tentatis Deum, im-
 ponentes iugum, super ceruices discipulorum,
 quod neq; nos, neq; patres nostri portare potui-
 mus, sed per gratiam Domini nostri Iesu Christi
 credimus saluari, quemadmodum & illi. Hic do-

f cet Petrus

ARTICVLI FIDEI

est Petrus contingere nobis remissionem peccatorum & salutem propter Christum, non propter Mosaicos aut similes ritus. Et admonet, grauiſſime peccare illos, qui conscientias onerant talibus obseruationibus. Nec enim leuis est reprehensio, cum inquit, Quid tentatis Deum?

Et. i. Timoth. 4. uocat prohibitionem ciborū, cōiugij, & similes traditiones, doctrinas demoniorum. Quare autem tam atroci conuicio usus est? Non uoluit nullas prorsus fieri ordinationes, nulla seruari discrimina locorū, temporum. Sed tunc sentit esse doctrinas demoniorum, quando in eas transfertur beneficium Christi, quando habentur pro iusticia, item pro necessarijs cultibus, quando affingitur opinio necessitatis, & cruciantur conscientie, & excutitur eis fides, Hęc incommoda uolunt caueri Christus & Apostoli. Ideoq; toties tam uehementer aduersus traditiones concionantur. Ac mirum est illis fulminibus nihil moueri eos, qui supersticiosas opiniones traditionum defendunt.

Ceterum docemus non esse damnandas traditiones quę nihil precipiunt contra mādata Dei, & habent finem politicum, uidelicet, quę ad hoc condite sunt, ut ordine res in Ecclesia gerantur cuiusmodi

PRAECIPVI.

eiusmodi sunt traditiones de ferijs, Die dominico,
 Natali, pascale, & reliquis, item de sacris lectio-
 nibus, & similes. Et huius generis ueteres ritus li-
 benter retinemus in nostris Ecclesijs. Et tamen ad-
 monetur populus, ut sciat, quid de talibus moribus
 sentiendum sit, uidelicet, quod non mereantur re-
 missionem peccatorum, quod non sint iusticia Chri-
 stiana, nec cultus necessarij ad iusticiam Christia-
 nam, sed res indifferentes, quas extra scandali ca-
 sum liceat omittere. Hæc ἐπισημα traditionum
 liberat conscientias a supersticiosi opinionibus
 & ab illa ueteri carnificina. Et tamen egregiam
 commendationem affert traditionibus, quia uerum
 usum earum ostendit. Omnes moderati homines li-
 bentius parent traditionibus, postq̄ intelligunt pri-
 uatim conscientias periculo liberatas esse, & ea-
 tenus parendum esse, ne perturbetur communis
 tranquillitas, neue imbecilles ledantur. Deinde
 munit & conseruat hæc interpretatio publicos
 mores ac disciplinam, quia iubet caueri scandala.
 Ad exemplum pertinet & ad assuesfaciendam ado-
 lescentiam & uulgus, conseruare publicas ferias,
 cœtus in templis, lectiones &c. Ideo huiusmodi
 ordinationes nō sunt dissipandæ, sed potius cōmunē
 studio adiuuandæ. Hæ sunt ueræ & honestæ lau-

ARTICVLI FIDEI

des traditionum, quæ omnes pios & moderatos, haud dubie, maxime inuitant ad amandos, tuendos, & ornandos publicos mores, Euangelium docet reuerenter sentire, non solum de alijs ciuilibus legibus ac moribus, sed etiam de Ecclesiasticis, & uerum usum harum monstrat. Sed gradus tamen constituit, & discerni uult doctrinam de Christo & rebus cælestibus ac æternis, a pædagogia Ecclesiastica. Hæc libertas, de qua hic dicimus, non fuit ignota patribus, Augustinus enim inquit, Totum hoc genus rerum liberis habet obseruationes, Et in hanc sententiam multa disputat. Irenæus inquit, dissonantia ieiunij non dissoluit fidei consonantiam. Tripartita historia multa colligit exempla dissimilium rituum, & addit egregium Epiphonema. Mens Apostolorum fuit, non de diebus festis sancire, sed prædicare bonam conuersationem & pietatem. Sed nihil opus est in re manifesta colligere multa testimonia. Verum hic uociferantur aduersarij, labefactari hac doctrina disciplinã publicã, effici ἀναρχία, Item aboleri bona opera & mortificationem carnis, iuxta Louiniani dogma. Has calumnias partim iam refutauimus, Non enim fit ἀναρχία, nec labefactatur publica disciplina cum traditiones, quarum finis est politicus, seruandas

PRÆCIPVI.

seruandas esse doceamus, Doceamus & scandala
 cauenda esse. Sed de mortificatione carnis sic re-
 spondemus, Vera & non simulata mortificatio est,
 tolerare crucem, uersari in periculis, ærumnis, &
 afflictionibus. Huius generis obedientia est cultus
 Dei & opus spirituale, sicut docet Psalmus, Sacri-
 ficiu Deo Spiritus contribulatus &c. Docemus
 preterea aliud genus exercitiorum necessarium
 esse. Quilibet Christianus etiam corporali disci-
 plina, laboribus, temperantia, meditatione diui-
 narum rerum, & alijs exercitijs aptis ætati, coher-
 cere carnem debet, Horum finis proprius ac proxi-
 mus esse debet, ne saturitas aut desidia extimulet
 ad peccandum, & ut mens admoneatur, & fiat
 aptior ad affectus spirituales. Non est sentiendum,
 hæc exercitia cultus esse qui mereantur remissio-
 nem peccatorum, aut satisfactiones esse &c. Et
 hæc disciplina debet esse perpetua, nec possunt
 prescribi certi dies pariter omnibus. De hac disci-
 plina inquit Christus, Cauete ne corpora uestra
 grauentur crapula. Item, Hoc genus demoniorum
 non eijcitur nisi ieiunio & oratione. Et Paulus ait.
 Castigo corpus meum & redigo in seruitutem.
 Itaq; non uituperamus ieiunia, Sed supersticiosas
 opiniones, & laqueos conscientiarum in traditio-

ARTICVLI FIDEI

nibus. Porro hæc exercitia, cum ad illum finem referuntur, ut habeamus corpora obnoxia ad res spirituales, & ad faciendum officium iuxta uocationem &c. sunt in pijs bona & meritoria opera, ut testatur Danielis exemplum. Sunt enim opera quæ ad hunc finem requirit Deus, ut carnem coherescent.

DE CONIVGIO SACERDOTVM.

Cum doctrina Christiana honorifice prædicet coniugium, eoq; uti iubeat, non solum procreationis causa, sed etiam ad frenandas uitandasq; libidines, nunc non solum pontificia lege, sed etiam noua atq; inusitata seuicia, prohibentur coniugia sacerdotibus, & contracta dirimuntur. Idq; hoc est indignius, quod hæc in Ecclesia fiunt, quæ ut maxime debet abhorrere a turpitudine, Ita coniugium ad uitanda multa ingentia flagitia, summo studio tueri debebat. Ad hæc cum in omnibus ethnicis rebus publicis mediocriter constitutis, propter grauissimas causas, cōiugium in magno honore fuerit, quid minus decet in Ecclesia, quam & sanctissimum fœdus coniugij distrahere, aut capitalibus pœnis, uelut summum scelus, punire coniugiū? unde hæc in Ecclesiam, in qua debet excellere mutua di-